

Ivan Albreht:

Krojač Marka.

Bil je star in nadložen, dokaj gluha, malce krevljast in še vid mu je začelo jemati zadnji čas, vendar je še šival ves božji dan, da je imel vedno vse razbodene prste in konce nohtov. Oženjen je bil v tretjič in je ljubil svojo ženo z isto iskrenostjo kakor svoje šivanke. Imela je rdeča lica, polne ude in oči kakor noč — in je bila mlada s štiridesetimi leti poleg njegovih sedemdesetih. Zakon je bil svež in ves v žarkih prvih dni; kajti Marko je bil poročen s Polono šele drugo leto. S prejšnjima dvema ženama je imel celo kopico otrok obojega spola, da je komaj pomnil vsa njihova imena; ko pa se je oženil tretjokrat, je bilo kakor odrezano in nihče več se ni menil zanj.

„Če me ne marajo, pa nič,“ je dejal Marka in se ni prav nič vznemirjal zavoljo tega. Polona je prikimala in je rekla:

„Saj res.“

Na tak način je bila otroška zadeva, ki se je je Polona v začetku nekoliko bala, popolnoma pri kraju in življenje je potekalo v lepem miru . . . Marka je imel pritlično hišico, ki je bila popolnoma njegova last in ne mal ponos njegove žene — in tudi to je ljubil z enako ljubeznijo kakor šivanke in ženo.

Polona je hodila delat kmetom na polje in je s tem prislužila drva in vožnjo ter vse, česar je bilo najbolj treba pri hiši. Kadar je prišla zvečer domov, dišeča po zemlji in po svežem senu, je zašepal krojač veselo k njej in ji je voščil:

„Dober večer, Polonica!“

„Bog daj,“ je potrdila žena in je pogledala v stran. Kajti zvečer, takole ob času, ko je baš začel legati mrak na zemljo, je bil videti Marko čisto prsten in njegova ponošena in zakrpana obleka je širila vonj po plesnivosti.

„Tako sem zbita,“ je vzdihnila žena in je sedla, krojač pa je nažgal luč in je prinesel vode in vsega, kar je bilo potreba za pripravljane večerje. Tega ni delal preje nobeni ženi in Polona je bila zelo ponosna.

„Je le dober človek,“ jo je izpreletavalo, ko je čula iz veže njegov neenakomerni korak. Po večerji sta posedela v sobi in

sta kramljala kakor mladi ljudje; kajti krojač je vedel mnogo novic, čeprav ni šel nikdar med ljudi! Za šestdeset let nazaj je poznal vse dogodke in podrobnosti, ki so kdaj vznemirjale vas in njene prebivavce, vse skrite zgodbe so mu živele v spominu — celo tista, ki jo je doživela Polona takrat, ko je imela komaj osemnajst let! Služila je nekje za deklo, a Korenov Jernač je služil tam za hlapca in je bil lep in mlad kakor deblo spomladi... To je vedel krojač, ker je poznal mladost in vse tiste okoliščine, ki jo spremljajo in ji nastavljajo za vsakim vogalom pasti.

„Kajne, Polonica, kako se vse to zaokrene,“ je rekel krojač po večerji in se je nasmehnil proti ženi, ki je romala s svojimi mislimi po davno odbeglih radostih. Čula je moževe besede kakor dolgočasno vzdihovanje nečesa, kar umira in ne more umreti, ker je obsojeno k pokori. Obenem je bila uverjena, da je ona tista blaga stvar, ki pomaga prenašati temu razpadajočemu bitju naddolge poslednjih dni, in je bila sama vesela svoje usmiljenosti.

„Je res,“ je rekla potrpežljivo in v strahu, da se utegne mož domisliti tega ali onega, kar ga prav za prav čisto nič ne briga. Končno — kaj naj bo njemu mari življenje, kakršnega je živelo dekletke pred davnimi leti, ko se ni menilo za stare nadložne ljudi?!

„Kako pa je bilo potem s tisto rečjo,“ je vprašal Marka kljub temu, da je vedel že zdavnaj vse podrobnosti prav do zadnje pičice.

„Saj veš —“

„Že, seve — pa vendar,“ je menil krojač zadovoljno, ko se mu je zazdelo, da čuti v ženinem odgovoru dih sramežljivosti.

„Kajne, dekletom je zmirom bolj težko,“ je skušal zbuditi pogum in se je primaknil tako tesno k ženi, da je čutil, kako prehaja vanj toplota njenega telesa.

Žena ni odgovorila, ker so jo popolnoma prevzele misli na tiste čase, ko jo je bil Jernač popustil v sramoti. Dete je prišlo na svet in je jokalo, Jernač pa je vriskal in pel ter se je odpravljaj po svetu.

„Mnogo solz je bilo prelitih zategadel,“ je izrekla z žalostjo in se je lahko odmaknila od krojača, da bi bila bolj skrita s svojimi mislimi. Odkar je bila zakonska žena, je začel zopet laziti Jernač za njo in jo je vabil na vse načine v svoje mreže. Polona je premišljevala in je omahovala sem ter tja, ker je vedela, da sili Jernač gotovo bolj za bajto nego za njo.

„Škoda, da je revišče moralo umreti. Zdaj bi lahko dobilo hišico za meno, ko me moji otroci ne marajo,“ je vzdihnil Marka kakor izgubljen v spomine.

Neštetokrat sta govorila in vselej so bile krojačeve besede enake, tako strašno enake, da se je Polona nehote domislila svetniških kipov v cerkvi, ki gledajo tudi leto za letom enako in ne čutijo ne pajčevine, ne metle cerkovníkove.

„Ves je že na onem svetu,“ je spoznala žena in ni vedela, ali je to spoznanje res njeno, ali je nastalo samo pod pritiskom Jernačevih besedi. Čutila pa je eno v svojem srcu, ono žalostno zavest, da ni imela od vsega dosedanjega življenja ničesar drugega nego delo in žuljave roke. Kamor je segel njen spomin, povsod je bilo isto, leto za letom pehanje za kruhom in trud za gospodarjev blagoslov. Če jo je tupatam srečal vesel trenotek, je prigazila tako hitro žalost za njim, da ni niti od daleč mogla užiti veselja. Zato jo je jezilo, da še celo Marko ne misli nanjo, ampak žaluje za otrokom, ki mu skoro ni bil ne krop ne voda in je komaj slišal o njem. Tistemu otroku bi dal bajto, a nanjo ne misli, čeprav je priklenila svoje življenje nanj! Življenje pa je vendarle nekaj, četudi ni postlano na pernici; saj je včasih mah morda vreden še več. — Ponižanju, ki ga je občutila vsled krojačevega govorjenja, se je pridružil polagoma še nov strah, ki ji je delal skoro še več preglavic nego tiste besede. Oporoka je bila ona huda misel, ki je preganjala ubogo Polono po vseh njenih potih kakor huda ura. Tupatam je včasih videla Jernača — mestoma sta celo delala pri istem kmetu — kakor je že pač nanesla prilika. Bil je to gotovo tudi dober človek — o tem je bila Polona prepričana . . . Mlade muhe, seve — kdo more kaj zoper to!? Zdaj je bil pa drugačen in pameten, da je bilo mogoče govoriti resne reči ž njim in celo take, ki jih človek rad govori samo z zanesljivimi znanci. Razen Jernača pa ni imela nobenega pripravnega človeka, da bi se bila posvetovala ž njim. Tako je nazadnje prišlo do tega, da je Polona celo začela iskati Jernačeve družčine in je šla najraje delat tja, kjer je čula, da je zaposlen tisti dan on. — Ljudje so stikali glave, da je odmevalo hihitanje po njivah in je prišla vest celo do Marka samega.

„Bo ušla, Marka —“

„E, kam neki! Nora kri ji je že zdavnaj odtekla,“ se je smejal krojač v trdni veri in je bil celo vesel, da ljudje toliko govore o ženi.

„Je ni kar kmalu take kot je moja Polonica,“ je kimal dobrovoljno in je s cvilečim glasom našteval njene vrline. Šival je skrbno in pridno in je skušal narediti vse lepo po novem, da bo lahko tudi Polona vesela in ponosna nanj. Celo sebi je pri-krojil novo obleko, črno obleko — kakor da hoče k poroki . . . Njej pa je bilo tesno in težko, ker je čutila starčev ponos kakor objem iz groba. Dokler je služila in je bila zgolj dekla, dan na dan samo dekla, je klela življenje in si je želela miru in moža, da bi jej bil varih na stara leta, zdaj pa se ji je zastudila misel, da mora umirati poleg umirajočega, čeprav je še trdna in mlada.

„Kaj pa je štirideset let taki ženski kot si ti,“ je rekel Korenov, ko so pospravljali nekje seno. Polona se ni menila za to, da jo gleda mnogo parov radovednih oči, ampak je sklonila glavo in je grabila najraje okrog tistega voza, kjer je nakladal Jernač.

„Kaj čem,“ je vzdihnila včasih, ko je bila skrita za napol naloženim vozom in si je obrisala pot in roso z oči.

„Če bi naredil stari vsaj testament,“ se je oglasil Korenov in je pogledal Polono s takim pogledom, da jo je izpreletel mraz in vročina obenem.

„Saj mislim sama,“ je odvrnila tiho, ko je začela ogrebatl voz, in je pritiskala obraz k senu, da jo je mamil vonj zamorenega cvetja.

„Kakor človek stopi, je narobe na svetu,“ se je razjezila in se je takoj namenoma spotaknila ob žrd, da bi zastrla pomen besedi.

Korenov Jernač jo je pogledal, je pokimal z glavo in se je smejal. Bil je malo starejši od nje, sicer pa še trden in močan. Poteze pod očmi in krog ust so pričale o človeku, ki ne zametuje vinskih darov. Polona se je ozrla v tiste poteze in je očitala:

„Vse bi bilo lahko drugače, če bi ne bilo tako —“

„Seve — če bi ne bil rajni umrl, bi lahko živel še danes,“ je odvrnil možakar z nagajivo prislovico, ki jo je rad rabil ob vsaki priliki, kadar mu je grozilo kaj nerodnega.

Solnce je žgalo, da je migetal razgreti zrak in je pot curkoma lil z obrazov, krojačeva žena pa se je razgledala po travniku in je drugje poiskala dela. Hotela je razmisliti to reč in čudno zadevo, ki jo je privedla do tega, da ima mrliča za moža.

„Če bi vsaj res umrl,“ jo je zbadlo v mislih. Da, potem bi bilo vse v redu! Poldrugo leto že živi poleg njega in je zaslužila marsikaj, ne samo piškave bajte! Katera bi pa šla k takemu kostenjaku, ki je za samo napoto na svetu! . . .

„Pa ne bo umrl,“ se je zarežalo tako zoprno in na glas, da je žena razločno čula besede in se je nehote okrenila, da bi videla, kdo jo draži. Bilo pa ni nikogar v bližini in Polona je zopet sklonila glavo in je pospešila delo, da so izstopile žile na rokah in so frlele bilke okrog nje kakor v nevihti . . .

Ko je stalo solnce najviše in je vročina palila izmučena telesa, je prišla južina in za njo čas počitka. Ljudje so se razšli in so iskali sence in hladu, po eden, po dva, in so se s pesmijo in s smehom mladosti družili povsod, kjerkoli je pod grmičevjem mah pripravil posteljo. Žilave roke moških so iskale belih rokavcev, prešitih s čipkami, rožastih usten in rožnatih lic, da se je nenadoma razlil smeh po valoviti pokrajini. Utrujenost je prešla in petje je zaklicalo po življenju, da se je zahotelo telesom in krvi prostosti —

Polona je ležala v grmovju in je strmela izmed listja proti nebu, koder so rajali drobni oblaki kakor pregnane ovčice. Nekaj jih je bilo liki cvetke, nekaj kot lepe bele postelje, a eden je prijadral kakor malo dete v zibeli. Tako je bil razločno naguban in mestoma prepet z lahno višnjevim pasom, da je Polona zakrila oči z rokami, ker je hotela pregnati spomine in želje, ki so vzkipevale v njej. Brez besed je klela v srcu prešlost in sedanost svojo in je vsakemu hipu posebej želela zlega. Hotelo se ji je pogina, sramote, uničenja in česarkoli, samo da bi prišlo nekaj nad njo, kar bi izpremenilo tisto večno enakomerno vpraševanje starčevo . . . V samih žgočih mislih je začutila sredi zelenja vonj po plesnivosti in mrzli Markov dihljaj, da je sunkoma razprostrla roki in je pogledala. Pred njo je stal Korenov Jernač.

„Ti —?“

„Jaz —“

Koren se je smejal, ko je prisedel k njej, a ona ga je klela v pritajenem stokanju:

„Ti si kriv vsega, veš, ti. — Pes ni slabši, ti —“

Jernač je širil roke in ni rekel nobene besede in le oči so mu žarele kakor ogenj izza stekla, da so nenadoma v plešočih groznici zarajala trenutja . . .

„Beži, grdun,“ je kriknila Polona in se je že v istem hipu domislila, da je prepozno. Skrčila se je v gube, skrila obraz v dlani in si je grizla ustnice in jezik, da je v hipu začutila zoprni okus krvi v ustih.

„Kaj boš — saj uživaš drugo mladost,“ jo je potrepal Koren po rami in si je nažgal cigaro. „Vse ob svojem času! Če enkrat zamudiš, se potlej zastonj solziš!“

Polona je občutila besede kakor bližino ledu in se je strastno oklenila Jernača:

„Ali boš sedaj moj?“

Koren se je ozrl leno vanjo in je menil z nekam trudno hudomušnostjo:

„Saj imaš starega!“

Polona se je stresla in je odšla. Kakor je pogledala po ljudeh, se ji je zdelo, da srečuje smeh in porogljivo prašanje:

„Kakšna je druga mladost, Polona?“

* * *

Na jesen je Marka obolel, da ni po cele dneve prišel k pameti in je govoril najrazličnejše reči. Pravil je o prvi ženi in o drugi, o otrocih, ki so ga zapustili na stara leta — ter o Poloni.

„Bajta je njena, kakopa, Polonina — Jezus, Marija, kam pa režeš,“ je bledel v vročici in je krilil z rokami po zraku.

„Bog ga reši,“ je rekla žena, ko je pripeljala priče, da čujejo oporoko. Priči sta prišli, Marka je bledel med drugim tudi o bajti in Polona je bila docela potolažena.

„Zdaj sem pa jaz na konju, Jernač,“ je mislila ponosno in je pazljivo čakala, kdaj zastane dihanje na postelji. „Naj bo kakor je! Kdo mi more reči, da ni njegov,“ se je tolažila ob misli, da se utegne v kratkem izbočiti njeno telo. Čemu bi se grizla zavoljo tega, ko ni trpel Marko prav nič?! Mrliči pa menda ne poznajo človeške jeze. — Ali morda tudi? . . .

(Konec prihodnjič.)

Ivan Albreht:

Krojač Marka.

(Konec.)

Ozrla se je po možu, ki je ležal vznak in je imel oči zaprte kakor mrlič.

„Polona —“

Glas je bil slaboten in suh, da je zazeblo ženo do mozga.

„Kaj bi, Marka,“ se je sklonila k bolniku in je v grozi čakala, kdaj ji udari beseda obsodbe na uho. „Saj sem tukaj, vidiš — nič se ne boj,“ ga je božala po voščenem licu in mu je omočila ustnice z vodo. Bolnik se je zapletel v nerazločno govorjenje, ki se je mestoma popolnoma izgubilo v goltanju, da je starec od napora silil pokonci in je izbulil preplašene oči. Strmel je naravnost predse in se je napejal z vsem gorenjim životom, da bi ubežal nečemu in da bi prišel nekam — in je nadelaval tako strašno, da ga je Polona komaj zadrževala.

„Izpustila bi ga,“ jo je zmoglo mimogrede, ko se je borila z njegovimi velikimi rokami. — Planil bi po sobi in bi zamotovil sem in bi se zadel tja, dokler se ne bi zgrudil na tla. Plosknilo bi — in kosti bi zašklepetale — iz ust bi se pcedila kri in —

Misel je bila tako grozna, da se je je hotela Polona otresti s silo in je zakričala na ves glas:

„Ne, Marka, ne! Za božjo voljo, ne!“

„Kaj pa je,“ se je oglasil pri vratih Jernač in je pogledal v razumevanju na bolnika. „Ali nori?“

Žena je uprla vanj svoj prestrašeni pogled.

„Sam Bog te je poslal,“ se je razveselila — „pomagaj, Jernač, saj vidiš!“

Koren je stopil k postelji in je lahko prijel Polono za roko:

„Glej jo! Pusti ga — ali ne?!“

Ženska je zbrala poslednje sile, da je potlačila besnečega Marka nazaj v posteljo in je zamahnila s pestjo proti Jernaču:

„Beži, zverina!“

Koren je odstopil in je potisnil roke v žep.

„Kakor veš,“ je skomizgnil z rameni in je stal sredi izbe ter je ogledoval sobo in opravo in je prikimaval z glavo:

„Ni napačno! Ali je že naredil testament?“

„Glej, da kmalu najdeš vrata,“ mu je zapretila Polona s srditim pogledom. Koren je ubogal in je stopil proti durim.

„Saj res,“ se je domislil, ko je že držal za kljuko — „kaj pa je z mojo obleko? Ali je že kaj delal?“

„V grob je ne ponese s seboj — saj ima svoje dovolj,“ se je odrezala Polona in je komaj čakala, da bi Jernač izginil.

„Da ne pride v zgubo. Saj vem, kako je ob takih priložnostih,“ je zatrdil Koren in je naredil z roko kretnjo, s kakršno ljudje navadno označujejo tatvino.

Ženska je drgetala v razburjenosti.

„Če kdo krade, si prvi — ti! Kar pomisli,“ je pogledala Jernača, za njim Marka in nazadnje še sebe. Koren je razumel to pregledovanje in je odšel.

„Ko bo treba devati na pare, me pa le pridi poklicat,“ je opozoril že v veži, toda Polona je molčala . . .

„Revež,“ je pomislila v resnični boli in je za trenotek pritisnila Markovo roko na svoje čelo.

„Tako smo grdi ljudje na svetu,“ jo je prevzel naval spokornosti, da se je začela križati in je sedla na posteljo tako, da se je z rokami in telesom dotikala bolnika . . . Izmučena in prestrašena je premišljevala usodo svojih dni in svojo revo, ki jo brez prestanka zalezuje pri vsakem koraku in jo preganja po vseh potih. Mislila je na Jernača, ki je tako neusmiljen in grd, da bi pahnil starega človeka v smrt liki žival, in je zatajevala tisti trenotek, ko se je zgodilo ono grozno, kar ji izpodkopava še poslednjo nado sreče in miru. Če bi bila zdaj sama, bi opravila, kakor se spodobi za pokojnim — v slučaju, da pride res do tega — in bi bila prosta in rešena . . .

Čas se je nagibal k večeru in zarja je pordečila Markov obraz, da se je videl zdrav in mlad. Polona je zatisnila oči in je naslonila glavo na skončnik, da bi si nekoliko odpočila; kajti bala se je, da bo to noč hudo z bolnikom.

„Revež,“ je ponavljala onemoglo v spanju in je nenadoma začutila, da jo je sunilo nekaj kakor mrzla kost.

„Spomin,“ jo je splašilo v omotici, da je planila kvišku in je ugledala — Marka pri durih. „Je že duh njegov,“ se je ozrla po postelji, a tam tudi telesa ni bilo več. Planila je k vratom, je popadla moža in ga je odnesla v posteljo. Hropeča in kakor omamljena je omahnila na vzglavje in je ponavljala venomer:

„Ali res hočeš na zadnjo uro od mene, Marka, slišiš?“

Mož ni odgovoril in tudi bledel ni več. Po dihanju je Polona spoznala, da spi, pa je šla in je zaklenila vrata ter je omotala ključavnico s cunjami. Za tem je pregledala še vsa okna, ali so dobro zaprta, je legla na tla poleg postelje in je zaspala. Vso noč do ranega jutra je ni plašil niti Marka, niti kake vznemirljive sanje, tako da se je predramila ob svitu krepka in poživljena. Spokornost in nadloge so bile pozabljene in prva misel je bila:

„Bog ve, ali je že mrtev —“

Dvignila se je in je pogledala po postelji, toda Marka je ležal mirno, je dihal mirno in ni bil niti premrzel, niti prevroč.

„Če je dren trden, je moj dedec še trdnejši,“ je razložila Polona in se je zbala vsega tistega, kar si je bila sinoči želela . . .

Ko je krojač odprl oči, je pogledal začudeno okrog sebe in je zaprosil s slabotnim glasom:

„Žejen sem —“

Žena je prinesla pijače in je ponudila s prijaznim pogledom:

„Tako sem se bala zate —“

Imela je solze v očeh in Marku se je zasmilila.

„Nič se ne boj, Polonica, nič!“

„Ti ne veš, kakšen si bil,“ je začela žena in je hitela z zgodbo o Markovem begu, da bi prekričala vse drugo v sebi.

„Revica, kakšne sitnosti imaš z menoj,“ jo je pogledal toplo in je zopet zatisnil oči.

„Ali je zadnje boljšanje pred smrtjo — ali je okrevanje,“ je ostro premišljevala Polona in je odšla v kuhinjo. Skrb je bila vedno hujša in groza je rastla od minute do minute. Ko pride tisto strašno na dan — kaj bo, če bo Marka še na svetu?! — — —

Krojačevo boljšanje je končalo s popolnim okrevanjem. Šlo je sicer počasi, a predno je zapadel prvi sneg, je bil Marka vendar že toliko pri moči, da je ob palici hodil po sobi. Edino vid mu je močno oslabil med boleznijo in v grlu mu je ostal nekak nasledak, ki mu je kvaril glas, da je bila krojačeva govorica kakor cvileče, nekoliko hrapavo vekanje.

„Kje bi že jaz bil,“ je pravil s tem čudnim novim glasom vsakemu, kdor je prišel k njemu — „Joj, kje bi že bil, če bi moje babe ne imel —“

Vsakdo je poslušal besede o begu, o ženini moči in o ljubezni ter je ogledoval Marka in Polono — zlasti njo.

„Je res,“ je navadno rekla žena in je vedno pazila, da je ob taki priliki hitro sedla ali pa odšla — — —

„Pravijo, kajne — star človek naj ne nori! Jaz sem pa le prav naredil, ali ne,“ je rekel krojač celo Jernaču, ki je v adventu enkrat prišel pogledat zavoljo obleke.

„Mhm,“ je dejal Koren in je ogledoval Polono, da je bilo Marku že odveč. Sicer ni rekel ničesar, vendar je mencial tako čudno semtertja, da je žena s pogledom zaprosila Jernača in je tudi sama odšla ven.

„Kako pa je,“ se je nasmehnil možakar v veži in jo je vščipnil v bok. Gospodinja je zardela in se je branila ponosno:

„Kaj tebi mari! Saj imam starega —“

S tem je popustila Jernača in je zopet šla k možu.

„Kakor hitro boš kaj mogel, mu boš naredil tisto reč,“ je svetovala ljubeznivo — „nimam nič rada, da hodi toliko k nam.“

Krojač je bil prvi hip vesel, a je kmalu zopet namršil obrvi. Gledal je v tla in je skimaval z glavo, da je bilo videti kakor da omaguje pod nečim težkim, ki ga mori in mu zaklepa usta. Od časa do časa se je ozrl po ženi, je obvisel s pogledom na njej in je zopet sklonil glavo. Slednjič se je odločil in rekel:

„Bom že —“

Lotil se je dela in je delal pridno, čeprav so se mu roke še vedno tresle od slabosti . . .

Ljudje so občudovali Marka in so ga pomilovali, ker se jim je zdelo, da Polona ni od samega zimskega zraka taka, kakršna je bila. Govorilo se je mnogo in povsod, zlasti tam, kjer so bile ženske same med seboj:

„Kdo bi neki bil?“

„I, kdo? — To je kmalu kaj —“

Polona je vedela vse in je noč in dan kovala načrte, a nobeden ni hotel biti pravi. Slednjič jo je pritiralo tako daleč, da ni mogla več molčati; kajti dnevi so bili že šteti in čas je pritiskal.

* * *

Marka je dovršil Jernačevo obleko, je zložil vse lepo v gube in je ogledaval vse kraje in konce, ker je hotel, da bo stvar prav in v redu. Sploh je prišla vanj tiste dni nekakšna natančnost, ki je prehajala mestoma že v tako sitnost, da je bila Polona vsa potrta. Če je stopila sem, je bilo narobe; če je šla tja, ni bilo prav — kakor da je zakleto v hiši.

„Umrli bo — zato je tak —“

Misel jo je prevzela s tako močjo, da je slednjič čakala zgolj tega dogodka in je mirno prenašala nadložnost. Marka je bil namreč bled in suh, od dne do dne bolj košččen in slab, da skoro že ni imel nikakega glasu več. Kljub vsemu temu pa vendar ni hotel nastopiti tisti trenutek, ki naj bi bil zadnji v njegovem življenju . . . Polona je drhtela in je naskrivaj jokala, da je imela vedno rdeče obrobljene oči in lica zdrgnjena pod njimi. Govorila je malo, zdihovala je mnogo in hodila je skoro neslišno kakor senca. V istem, ko je želela, da bi jo Marko poprašal, kako in kaj, se je ob enem bala prašanja in je vedno mislila, kako bi ga potisnila vsaj še za en dan dalje v prihodnjost. Vselej, kadar je zvečer legla, se je zahvalila z glasnim vzdihom dobri sreči:

„Bog bodi zahvaljen, da smo srečno preživeli ta dan —.“

Marka je slišal in je ponovil tudi sam:

„Bog bodi zahvaljen —“

Tako sta hvalila vsak po svoje do tistega popoldneva, ko je krojač dovršil Jernačevo obleko . . .

Polona je prišla v sobo baš v takem trenutku, ko je Marka sedel tako, da je gledal naravnost proti vratom in je z vsem pogledom objel njen obraz in njeno postavo. Predno je mogla misliti, se je oglasil:

„Zakaj pa jokaš dan za dnem?“

Žena je zastrmela in je imela občutek kakor da ji lezejo vsekrižem po životu mravljinici. Pogledala je v tla, je pomislila in je vzdihnila iz solz:

„Kaj ne bom jokala?! Če bi imela kamen v prsih, ne pa srce — Tako je vse, ti si pa vsak dan slabši —“

Marka je podprl čelo z roko:

„Kako je?“

Žena je dvignila oči:

„Moj Bog — saj veš, kako je z menoj! Ti se pa prav nič ne paziš. — Vsak dan se bolj priganjaš k delu.“

Krojač je zmajal z roko in z glavo:

„Kako pa je s teboj, Polonica?“

Žena je pomislila in je šla počasi proti mizi. Tam je stopila k Marku in se je stisnila k njemu.

„Ali zdaj veš“, je zašepetala in ga je gladila z roko po osivelih laseh. Mož je podprl glavo še z drugo roko in je vzdihnil parkrat zapovrstjo:

„Mhm, mhm —“

Potem je začel pregledovati Jernačevo obleko in je omenil kratko:

„Bo pa ravno za krst —“

Polona je mezdela od veselja, je božala moža, se je privijala k njemu in ga je poljubljala kakor otrok očeta:

„Samo živ mi ostani, moj dobri očka! Kaj bi počela brez tebe?!“

Marka jo je pogledal malce od strani in je rekel z enakim glasom kot vedno:

„Se ve —“

Med tem je še vedno ogledoval Korenovo obleko in je h koncu razsodil:

„Bo že —“

„Ali boš njega za botra“, je prašala Polona in je gorela od sreče.

Marka je prikimal, je odkimal in ni odgovoril nobene besede.

„Samo, da se je tako srečno izšlo,“ je mislila žena in se je veselo lotila običajnih opravkov v hiši —

Na večer je prišel Koren.

„Ali je kaj,“ je pozdravil, ko je stopil v sobo. Krojač ga je pogledal z osornim pogledom.

„Če ni, pa še bo,“ je zacvilil izza mize.

Žena je čula prišleca in ni mogla več sama strpeti v kuhinji ter je prišla v sobo ravno v hipu, ko je Marka izročal Korenu obleko. Jernač se je ozrl po Poloni in se je nasmehnil proti možu:

„Pri vas se pa menda godi nekaj čudnega, Marka. —“

Žena ga je pogledala s porogljivim nasmehom, a Marka je pritrdil:

„Menda —“

„Bo krst, kaj,“ je nadaljeval Koren.

„Bo —“

„Potlej je pa ravno prav,“ je zopet menil Jernač — „zdaj imam novo obleko, če bo treba botra. —“

„O, saj boš kar za — očeta,“ je zacvilil krojač in je pokazal proti vratom.

Polona je prebledela, Koren pa je zaškripal z zobmi in je zarobantil:

„Kaj se vam blede, Marka?“

„Včasih se mi je, zdaj se mi pa ne več,“ je odvrnil Marka in je komaj hropel. „Lahko noč! Lahko kar gresta. — Za tako reč je treba pokoja —“

„Marka —“ je zaprosila Polona.

„Seve, je že prav! Kar pojdita no, pa lahko noč,“ je izbulil krojač oči in je tiral dvojico proti vratom. Ko sta bila zunaj, je obrnil ključ in je počasi lezel v sobo.

„Hudič,“ je robantil zunaj moški glas, ki mu je odgovarjal stisnjen ženski jok.

Marka je slišal vse, je sedel k mizi in je vzel šivanko v roke.

„Zdaj sem pa zopet sam —“

Držal je šivanko z obema rokama in je gledal nanjo kot na sveto hostijo, dokler mu niso zaostale oslabele oči.

Gustav Strniša:

Jutranja.

Na rebri, kot bi poskočila za griček
smejé pastaričica zala —
se breza belí, in čreda nje mala —
pri grmu v dolini se pase grmiček.

Potok — preko skal svetli žarek je pal,
— od solnca odtrgan — na trato zeleno,
in že zablesti kot smaragd in opal,
rubin zardeva z barvo ognjeno.

Rdeča tam detelja — vrag se zagnal
pred budnico dneva v zarjo je zlato;
plašč svoj, ko glas ga zvona je pregnal,
je zamišljen pozabil nad pisano trato.

*Če s potu traveu, Ja peneraš - jaz ne
N turo, 1/7 19*